

Semanın muzaaf manzumeleri ve mütehavvileleri

Yazan: General
Abdurrahman Aygün

Hatırlamak lâzımdır ki ; haritacılıkta nirengi noktalarının mevkileri, hangi mikyasta olursa olsun kanavalar üzerine ne kadar doğru geçirilirse, vücuda gelecek paftalarada o nisbette sahih nazarile bakılabilir.

Halbuki mevzubahs noktaların coğrafi kemiyatı vaziyetlerinin doğru olarak tayininde hey'et rasadatı büyük bir mevki işgal eder.

Biz ; Bu satırlarımızda rasadat ve hesabat usullerinden bahsedecek değiliz. Yalnız bir hataya veyahut herhangi bir tereddüde düşmemek için kendisine bakılacak yıldızların muzaaf bir manzumeye ait olup olmadığı evvel emirde derpiş etmek lâzım geldiğini hatırlayacağız. Şöyleki ;

Meselâ, bizde olduğu gibi yüzelli milyon kilometre uzaklarda büyük bir güneş ile bunun etrafında muhtelif süratlerle dönerek dolaşan sekiz, dokuz seyyareden ibaret manzumemiz tarzında, semanın hemen namütenahi denecek derecede çok benzerleri vardır. Daha açık bir ifade ile, çıplak gözlerle görülebilen bir kaç seyyaremizden maada, gök yüzündeki bütün yıldızlar birer manzumenin reisleri yani birer güneşidirler. Bunlarında etrafında bizdekiler gibi seyyarat dolaşır. Fakat çıplak gözlerle bunları görmek mümkün olmadığından arzu edenlerin büyük dürbinler kullanmaları icap eder.

İşte bu manzume reisleri; alelekser tek birer güneş ise lerd-, bir kısmında ikiz bulunduğu yüzelli senedenberi malûm olmuştur. Yani o manzumedeki seyyaratı tenvir, teshin işleri iki güneş tarafından deruhte olunmuştur. Fiziki ve irtisamî olmak üzere; (Aitken) in 1932 tarihini taşıyan büyük kataloğuna göre, kutup yıldızlarından itibaren 30 derece nısıf kürei cenubiye kadar uzanan gök sahasındaki bunların adetleri 17180 rakamına baliğ olmaktadır. Hey'eti umumiyece semadaki miktarları ise 27000 ni geçmektedir.

Hakikî muzaafelâr, ya bir merkezi müştereke tabi olarak birbirinin etrafında dönerler veyahutta küçüğü güya bir seyyare imiş gibi büyüğünü daimî surette tevaf eyler. Halbuki irtisamî çiftlerde manzara asırlarca değişmez. Hey'et rasadında bunları da aynı derecede öğrenmemiz lâzımdır. Bız bu nevi kevakibin mühimlerini birer cetvel halinde yazacağız ki alakadar arkadaşlar herhangi bir hataya maruz kalmasınlar.

Çiftlerin yekdiğerine zahirî mesafeleri itibarile fizikî ve irtisamî muzaafaların belli başlıcaları

Esami	Kadirleri	Mesafei Zahiriyeleleri		Mülâhazat
		Dakika	Saniye	
ν Ursae Minoris	3,0 — 5,8	57		
ι Scorpii	3,3 — 5,5	40		
τ Aquarii	4,2 — 5,8	40		
θ Sagittarii	4,5 — 5,5	35		
χ' Orionis	4,7 — 6,0	32		
55 e Sagittarii	5'4 — 5,5	31		
χ Sagittarii	5,4 — 5,6	31		
ζ Sagittarii	3,5 — 5,0	29		

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyeleleri		Mülâhazat
		Dakika	Saniye	
μ Sagittarii	4,3 — 5,8	29		
ρ Sagittarii	4,2 — 6,0	28		
χ^2 Orionis	5,0 — 6,0	28		
β Sagittarii	3,8 — 4,5	22		
$\circ$ Cancrı	5,5 — 6,0	16		
π^5 Orionis	3,7 — 6,0	15		
ν Librae	5,5 — 6,5	15		
ω Scorpıi	4,5 — 4,5	14,5		
h Sagittarii	4,7 — 5,0	14		
103 A Aquarii	5,0 — 5,8	13		
δ Lyrae	4,5 — 5,5	12,5		
ν Pegasi	4,2 — 5,0	12		
π Sagittarii	5,0 — 5,1	12		
ζ Ursae Majoris	2,4 — 5,0	11,	48	Mizar - Alkor
μ Scorpıi	3,6 — 3,9	8		
$\circ$ Tauri	5,4 — 5,4	7,	10	
α Capricorni	3,6 — 4,5	6,	16	
γ Equulei	4,5 — 6,0	6,	6	
ι Oriomis	3,0 — 5,8	6		
κ Tauri	4,8 — 6,5	5,	40	
θ Tauri	4,2 — 4,5	5,	37	
ζ Leonis	3,3 — 6,0	5,	19	
42 c Orionis	5,6 — 6,0	5		
β Leonis	2,1 — 8,0	4,	42	
ρ Capricorni	5,3 — 7,5	4		
83 h Aquarii	5,4 — 7,5	4		
22 o Orionis	50, — 6,0	4		

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyeleleri		Mülâhazat
		Dakika	Saniye	
α Librae	3,0 — 6,0	3,	49	
γ Leonis	2,5 — 7,5	3,	49	
ε Lyrae	5 — 6	3,	27	
β Capricorni	6.2 — 7,0	3,	25	
χ Ceti	4,8 — 7,5	3,	6	
11 Camelopardalis	5,6 — 6,2	3,	1	
46 c' Capricorni	5,5 — 7	3,	0	
Régulus	1,9 — 8	2,	57	
56 Andromedae	6 — 6	2,	56	
ζ Canis Majoris	3,2 — 7	2,	47	
δ Canis Majoris	2,5 — 7,5	2,	45	
ζ Ceti	3,5 — 9	2,	45	
Bételgeuse	1 — 9	2,	40	
ε Pegasi	2,8 — 9	2,	18	
θ Orionis	5,0 — 5,5	2,	15	
Mira Ceti Mütéhavvile	— 9,5	1,	58	
β Canis Majoris	2,2 — 9,0	1,	54	
δ Bootis	3,4 — 8,5	1,	50	
Aldebaran	1,4 — 11	1	50	
τ Leonis	5,2 — 7,0	1,	34	
γ Leporis	3, 5 — 6,5	1,	33	
ε Sagittae	5,7 — 8,0	1,	32	
ζ Geminorum	4 — 8			
30 Canis Majoris	4,6 — 9,0	1,	25	
14 Arietis	5,4 — 9	1,	46	
111 Tauri	6 — 9	1,	15	
88 d Tauri	4,6 — 9	1,	8	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyeleri		Mülâhazat
			Saniye	
12 Comae	5,4 — 8,0	1,	6	
τ' Hydri	4,8 — 8,0	1,	5	
62 b Eridani	5,9 — 80	1,	4	
ν Draconis	4,7 — 4,7	1,	2	
τ Tauri	4,5 — 8			
θ Cancrî	5,5 — 9		60	
61 Geminorum	6 — 9		60	
ι Librae	5 — 10		57	
φ Tauri	5,5 — 5,8		56	
67 Ophiuhi	4,5 — 80		55	
σ Capricorni	5,6 — 10		54	
δ Orionis	2,6 — 7		53	
θ ² Orionis	5,5 — 6,5		52	
37 Ceti	5,6 — 7		51	
ν Serpantis	4,6 — 9		51	
ψ ¹ Aquarii	4,1 — 9		50	
Vega	1 — 9		47	
5 Ursae Minoris	4,8 — 11		45	
ζ Lyrae	4,5 — 5,5		44	
δ Cephei mütehavvile	— 7		41	
3 Pegasi	6 — 8		39	
ν Scorpîi	4,3 — 7		40	
61 Ceti	6,5 — 11		39	
ι Bootis	4,6 — 8		38	
λ Arietis	5,3 — 8		38	
30 Arietis	6 — 7		38	
δ Equulei	4,5 — 10		37	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyeleleri	Mülâhazat
		Saniye	
16 c Cygni	6 — 6,5	37	
39 A ² Tauri	6,4 — 9	37	
Σ 747 Orionis	5,8 — 6,3	36	
1 Pegasi	4,4 — 9	36	
π Andromedae	4,4 — 9	36	
15 h Aquilae	5,7 — 7,5	35	
57 Aquilae	6,4 — 7	35	
β Delphini	3,3 — 10	35	
β Cygni	3,4 — 6	34	
77 Piscium	6 — 7	33	
196 Virginis	6,5 — 9,5	33	
23 m Orionis	5,4 — 7	32	
o Draconis	4,7 — 8,5	32	
ψ Draconis	4,8 — 6,0	31	
ψ ¹ Piscium	5,8 — 5,4	30	
κ Herculis	5,5 — 6,4	30	
ι Cancri	4,5 — 7	30	
18 π Ursae Minoris	6,5 — 7,5	30	
83 Leonis	7 — 8	30	
β ¹ Sagittae	3,8 — 7	29	
ψ Cassiopeiae	5,5 — 9	27	
η Persei	4,2 — 8,5	28	
η Lyrae	4,6 — 9	28	
35 Comae	5,7 — 8	28	
54 e ¹ Sagittae	5,5 — 8	28	
τ ¹ Aquarii	5,8 — 9	28	
33 Arietis	5,8 — 9	28	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriye Saniye	Mülâhazat
51 Piscium	6 — 9	28	
17 χ^1 Cygni	6,3 — 8	26	
7 Camelopardalis	4 — 11,5	26	
ζ Piscium	4,9 — 6	24	
δ Corvi	3 — 9	24	
35 Scorpïi	6 — 8	23	
23 o Camelopardalis	5,8 — 6,4	22	
o Capricorni	6,3 — 7	22	
h Ursae Majoris	4,2 — 9	22	
θ^1 Orionis	5 — 6	21	
θ Serpents	4,4 — 5	21	
24 Comae	5,6 — 7	21	
32 Virginis	6 — 6,5	21	
α Canum Venaticorum	3,2 — 5,7	20	
61 Cygni	5,5 — 6	20	En yakın
40 Draconis	5,5 — 6	20	
20 Geminorum	6 — 7	20	
101 Ceti	8 — 10	20	
σ Scorpïi	3,4 — 9	20	
17 Virginis	6,5 — 9	20	
269 Camelopardalis	5 — 8	19	
χ Tauri	5,7 — 3	19	
δ Herculis	3,6 — 8	18	
Kutup yıldızı	2 — 9,5	18	
ν^1 Canis Majoris	6,4 — 8	17	
11 Aquilae	5,5 — 9	17	
14 Aurigae	5,3 — 7,5	15	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyele Saniye	Mülâhazat
θ Persei	4,4 — 10	15	
212 Librae	6,3 — 7	15	
88 Leonis	6 — 8	15	
66 Ceti	6,5 — 8	15	
85 Pegasi	6 — 9	15	
20 Lyncis	7,5 — 7,5	15	
ζ Ursae Majoris	2,4 — 4	14,5	
19 Lyncis	5,4 — 7	14	
8 Monocerotis	4,7 — 7,5	14	
94 Aquarii	5,5 — 7,5	14	
β Cephei	3,4 — 8	14	
β Scorpii	2,5 — 5,5	13	
31 Orionis	5 — 11	13	
ι Leporis	4,4 — 12	13	
κ Bootis	5 — 7	12,8	
σ Orionis	4,2 — 8	12	
39 Ophiuchi	5,7 — 7,5	12	
35 Piscium	6 — 8	12	
220 Persei	6 — 8	12	
533 Persei	7,5 — 9	12	
ι Ursae Majoris	3,4 — 12	12	
γ Delphini	3,4 — 6	11	
2 Canum Venaticorum	6 — 9	11	
1 ε Equulei	5,3 — 7,5	11	
θ Sagittae	6 — 8	11	
ι Orionis	3 — 8,5	11	
Sirius	1 — 9	10,4	Şarayı yemant

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyele Saniye	Mülâhazat
γ Andromedae	2,2 — 5,5	10	
96 Hydri	5,2 — 6,5	10	
108 Hydri	6 — 7	10	
55 Eridani	6,5 — 7	10	
5 Serpentis	5,2 — 10	10	
κ Delphini	4,8 — 11	10	
730 Tauri	6 — 7	9,8	
Rigel	1 — 9	9,5	Riclül-cebbar
54 Hydri	5,2 — 8	9	
ε Persei	3,3 — 8,5	9	
γ Arietis	4,2 — 4,5	8,9	
ζ Sagittae	5,5 — 9	8,6	
12 Lyncis	5,8 — 6,5	8,3	
53 f Aquarii	5,8 — 6	8	
ι Cassiopeiae	4,5 — 8,4	7,6	
ζ Scorpii	5 — 7,5	7,3	
κ Cephei	4,5 — 8,5	7,3	
11 Monocerotis	5 — 5,5	7,2	
δ Geminorum	3,8 — 8	7	
35 Sextantis	6,2 — 8	7	
ν Ursae Majoris	3,3 — 10	7	
θ Virginis	4,5 — 9	7	
52 Cygni	4,6 — 9	7	
α ² Capricorni	4,5 — 12	7	
ρ Orionis	5,1 — 9	6,8	
32 Eridani	4,7 — 7	6,7	
ζ Cephei	5 — 7,6	6,6	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyele Saniye	Mülâhazat
ζ Coronae Borealis	4,5 — 6	6,4	
39 A Eridani	5,2 — 9	6,4	
54 Legnis	4,5 — 7	6,3	
4 ω Aurigae	5,9 — 8	6,1	
π Bootis	4,3 — 6	6	
69 Bootis	5,3 — 6,8	6	
95 Herculis	5,5 — 5,8	6	
38 e Geminorum	5,4 — 8	6	
55 Piscium	6 — 9	6	
1083 Geminorum	8 — 9	6	
κ Geminorum	3,8 — 9	6	
ν Ceti	5 — 10	6	
24 Cancri	7 — 7,5	5,9	
23675 Corvi	6,4 — 6,5	5,8	
54 Virginis	6,3 — 6,5	5,7	
Castor	2,5 — 3,9	5,6	
107 i ² Aquarii	5,5 — 7,5	5,6	
57 Ursae Majoris	5,9 — 8	5,5	
η Cassiopeiae	4,2 — 7	5,3	
ζ Cancri	5 — 5,4	5,4	
γ Virginis	3 — 3,2	5,0	
44 i Bootis	5 — 6	4,8	
φ ² Cancri	6 — 6,5	4,8	
41 Aquarii	5,8 — 8,5	4,8	
1293 Cancri	6,5 — 9	4,8	
α Herculis	4 — 5,5	4,7	
84 Ceti	7,5 — 10	4,7	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyeleri	Mülâhazat
		Saniye	
η Draconis	3 — 10	4,7	
218 Ceti	7 — 8,5	4,6	
106 Ceti	9 — 9	4,6	
λ Orionis	3,5 — 6	4,5	
65 i Pisicium	6 — 7	4,5	
700 Orionis	8 — 8,2	4,5	
36 A Ophiuehi	5,5 — 6	4,3	
ζ Bootis	5,5 — 6,5	4,2	
750 Orionis	6 — 8	4	
17 Draconis	6 — 6	4	
ρ Ophiuchi	5 — 7,5	3,8	
ρ Capricorni	5,3 — 9	3,8	
ρ Herculis	4 — 5,5	3,7	
6 Trianguli	5,5 — 6,5	3,7	
μ Cygni	4,6 — 6	3,7	
κ Leporis	4,2 — 8,5	3,7	
39 Bootis	5,6 — 6,5	3,6	
σ Coronae Borealis	6 — 7	3,5	
147 Ceti	6 — 7	3,5	
ζ Aquarii	3,5 — 4,4	3,5	
δ Serpentis	3,4 — 5	3,5	
ε Hydri	3,5 — 7,5	3,5	
ψ Cygni	5,3 — 8	3,5	
84 Virginis	5,8 — 8,5	3,5	
π Capricorni	5,5 — 8	3,4	
90 Leonis	6 — 7	3,3	
γ Leonis	2,5 — 4	3,3	

Esami	Kadirleri	Mesaiei zahiriyele saniye	Mülâhazat
Antarès	1,7 — 7	3,3	Kalbülakrep
ϵ^1 Lyrae	6 — 7	3,3	
α Pisicium	4 — 5	3,2	
39 Draconis	5 — 7,7	3,1	
γ Ceti	3,2 — 7	3,1	
σ Cassiopeiae	5,3 — 8	3	
π Arietis	5,6 — 8,5	3	
μ Canis Majoris	5,2 — 9	3	
23 Aquilae	5,7 — 10	3	
2576 Cygni	8 — 8	3	
15 s Monocerotis Mütəhəvvile	— 10	3	
β Leporis	2,9 — 11	3	
ϵ Bootis	2,4 — 6,5	2,9	
70 Ophiuchi	4,4 — 6	2,9	
ϵ Draconis	4,4 — 8	2,9	
12 Aquarii	5,7 — 8,5	2,8	
38 Lyncis	3,8 — 7	28,8	
ψ^2 Orionis	5 — 11	2,8	
ι Leonis	4 — 7	2,7	
σ Ursae Majori	5,3 — 9	2,6	
μ Draconis	5 — 5	2,5	
ζ Orionis	2 — 6,5	2,5	
$\circ$ Cephei	5,4 — 8	2,5	
ϵ^2 Lyrae	5,5 — 6	2,5	

Esami	Kadirleri	Mesafei zahiriyeleleri Sanlye	Mülâhazat
2843 Cephei	7,2 — 7,5	2,4	
127 Virginis	8 — 9	2,3	
33 n ¹ Orionis	6 — 8	2,3	
21 Sagittarii	5 — 9	2,0	
743 Orionis	7 — 8	1,8	
τ Ophiuchi	5,2 — 6	1,8	
52 Orionis	3,7 — 6	1,8	
ζ Ursae Majoris	3,9 — 5	1,7	
1126 Canis Minoris	7 — 7,3	1,6	
δ Cygni	2,9 — 8	1,6	
γ Coronae Australis	5,5 — 5,5	1,5	
λ Ophiuchi	3,8 — 6	1,5	
3062 Cassiopeiae	6,9 — 7,5	1,4	
42 Ceti	6 — 7,5	1,4	
57 Cancri	5,8 — 7	1,4	
ε Arietis	5 — 6	1,3	
ζ Herculis	3 — 6	1,3	
14 i Orionis	5,9 — 7	1,0	
η Orionis	3,5 — 5	1,0	
ζ Bootis	3,6 — 4,2	0,9	
η Coronae Borealis	5,3 — 5,5	0,6	
42 Comae	6 — 6	0,5	
ω Leonis	6 — 7	0,5	
32 A Orionis	5 — 7	0,5	

Heyet rasadatı noktai nazarından aynı mahiyette bulunan hakikî ve zahirî ikiz kevakibin en mühimlerini yazdık. Bunlardan başka; gök yüzünde üçüzlü kevakip dahi vardır. Bunların adedi 120 yi geçmektedir Hattâ beş dane de dört güneşli manzume vardırki bunların en meşhuru Şelyak burcunda ve Vega yıldızının kurbindedir. Bir adet dahi beşli varsada altıncısına şimdiye kadar henüz tesadüf olunamamıştır.
